

Lezing van Jan Eerbeek

Ik kom de diepte van het leven tegen

Riet Verhoeven

Op donderdag 3 maart was ds. Jan Eerbeek te gast in de Opstandingskerk. Hij werkt al ruim dertig jaar in het justitie-pastoraat en is er sinds 1998 hoofdpredikant. Ook stond hij aan de wieg van Stichting Exodus Nederland. Deze stichting geeft opvang en begeleiding aan (ex)-gedetineerden bij hun terugkeer in de samenleving. Zij beheert daartoe een aantal huizen, waarvan één in het Drentse Nooitgedacht. Bij Exodus werkt ook een groot aantal vrijwilligers. Over zijn werk en zijn ervaringen schreef hij het boek: *Een misdadiger is meer dan zijn delict*.

Ds. Eerbeek start met een kort fragment uit het EO-programma *Nederland Helpt* waarin hij samen met een reporter de gevangenis in Scheveningen bezoekt en het Exodushuis in Den Haag. Het geeft een goede impressie van wat zijn werk als geestelijk verzorger was op beide plekken. Hierbij aanhakend zegt hij het volgende: "Mensen die uit een penitentiaire inrichting komen staan vaak met de rug naar de toekomst en het gezicht naar het verleden. Ze zijn een periode geëxcommuniceerd, ofwel buiten de samenleving geplaatst. Alledaagse dingen als eens even bij iemand aanlopen of een teder gebaar zijn er niet meer bij. En je woont met mensen die je niet uitgekozen hebt. Het is een onveilige, vaak macho-omgeving waar andere regels gelden. Ze voelen verdriet en machteloosheid om wat er gebeurd is. Ze staan, zoals een van de bewoners van het Haagse Exodushuis in het EO-programma verwoordde, een periode stil. En dan moet je bij je ontslag een stabiel levenspatroon gaan ontwikkelen, waarbij jezelf de dingen weer moet regelen. Terwijl dat soms lange tijd niet het geval was. Veel gedetineerden hebben

ds. Jan Eerbeek

een complexe problematiek op persoonlijk en maatschappelijk gebied. Het gaat daarbij om een zwakke persoonlijke identiteit, het ontbreken van vaardigheden en heilzame contacten, zoals bijvoorbeeld in een sportvereniging of een kerk. Op maatschappelijk gebied gaat het om het ontbreken van werk en huisvesting en het hebben van schulden."

Verantwoordelijkheid

Ds. Eerbeek geeft daarbij nadrukkelijk aan dat hij dit niet zegt om iets af te doen aan de verantwoordelijkheid van een gedetineerde voor zijn daden: "Ieder mens is verantwoordelijk voor zijn daden en moet daarop worden aangesproken. Dat hoort bij zijn menselijke waardigheid. Hij wil ook niet buiten de slachtoffers om over daders spreken. Slachtoffers hebben recht op onze aandacht en zorg."

De toekomst

"Bij het justitiepastoraat werken we aan existentiële thema's zoals: wie ben ik en hoe sta ik in het leven. Tentie roept dat ook op. Al de momenten van eenzame opsluiting nopen tot nadenken. Wij helpen de gevangenen om te verwerken wat gebeurd is, maar we willen ook met hen naar de toekomst kijken. Wij brengen mensen die vastzitten weer thuis: bij zichzelf; bij de

samenleving; bij hun familie. Mijn ervaring van al die jaren heeft me geleerd dat iemand altijd meer is dan de donkerste bladzijde uit zijn of haar leven. Daar duidt de titel van mijn boek ook op. Voor mij zijn mensen 'beeldragers' van God en zo ook gedetineerden of (ex)-gedetineerden. Ik wil dat we elkaar als medemens ontmoeten en dat betekent ook wederkerigheid in ons contact. Maar je moet als pastor niet alleen náást iemand staan, je moet met elkaar ook werken aan een verder liggend visioen."

Vier sleutels

"De realiteit is echter ook dat mensen terugvallen in hun gedrag en dus ook in crimi-

neel gedrag. De Exodushuizen zijn er om recidive terug te dringen. En het is een formule die aanslaat; dat is inmiddels, ook wetenschappelijk, wel bewezen. De werkwijze in alle huizen is een integrale aanpak gebaseerd op de vier sleutels: wonen, werken, relaties en zingeving. Er wordt structuur geboden door een scherpe dag-indeling, waar men zich aan moet houden. Zo moeten bewoners werkzaamheden in en om het huis of elders verrichten. Men moet werken aan schuldsanering als dat noodzakelijk is. Er is tweemaal per week controle op alcohol- en drugsgebruik. En we werken met het geel-groen-kaartsysteem. De gele kaarten krijg je voor ongewenste gedragingen en de groene krijg je als aanmoediging bij gewenst gedrag. Heb je zes groene kaarten dan volgt er een beloning zoals bijvoorbeeld samen met een begeleider naar de film. De inzet van vrijwilligers en het zijn er velen, zoals ook nu vanavond aanwezig vanuit ons Drentse huis, zien we als de uitgestoken hand van de samenleving naar onze bewoners. Het zijn mensen die geloven in hun medemens en hen niet afschrijven. In dit verband vind ik dan ook de laatste woorden inspirerend uit 'Lied aan het Licht' van Huub Oosterhuis: ... dat wij niet uit elkaars genade vallen en doel-loos en onvindbaar zijn."

Jan Eerbeek citeerde regelmatig uit zijn boek: *Een misdadiger is meer dan zijn delict*.

Het kost € 17,50 en is te bestellen bij Ark Media, e-mail info@arkmedia.nl, tel. 020-4802999.

Voor informatie over Exodus: www.exodus.nl

Jan Eerbeek **Een misdadiger is meer dan zijn delict**

Het volgende nummer
verschijnt op donderdag
7 april 2011.

Sluitingsdatum inleveren
kopij: maandag 28 maart.

Pagina 3

Ik kom de diepte van het leven tegen

Ds. Jan Eerbeek stond aan de
wieg van Stichting Exodus Ne-
derland. Hij sprak op 3 maart
in de Opstandingskerk.

Pagina 5

Een mens te zijn op aarde

Op 27 maart om 16 uur is er
een Oosterhuisvesper in de
Adventskerk.

Pagina 6

De kick van de oplossing

Een kennismaking met de
nieuwe webmaster van de PGA,
Jan Gommer.

Pagina 7

De Transfiguratie van Rafaël

Het schilderij van Rafaël over
de verheerlijking op de berg.

Kerkeblad

Protestantse
Gemeente Assen

Veertiendaags informatie- en opinieblad Protestantse Gemeente Assen